

idevágó ilyenmő magyar mőveket. Veress Péter és Karácsony Sándor komolyabb szavakat szólnak hozzájuk, s intik őket az állandó nyelvtisztításra, a magyar népnyelv és a régi magyar nyelv szeretetére és megbecsülésére.

Pusztai nyelvmőveléssel nem merül ki azonban célkitűzésünk, a magyar szellemi erő minden megnyilatkozása érdekli őket. A népi magyarság védelme és ápolása, néprajzgyűjtés és falukutatás, mind a faluval való közösségi érzés kifejlesztésére szolgál. Népi értékeink védelmében és szolgálatában több adatot találunk a mátyusföldi kis diákok tollából, kik nagy ügybuzgalommal gyűjtöttek össze tájszavakat, közmondásokat, dülőneveket. Felkeresik a csallóközi eldugott falvakat és folyik a hagyománymentés. Balladákat olvasunk, népi szokásokkal ismerkedünk meg Negyedről, régi táncok, nóták, sírfeliratok népi babonák menekülnek meg a biztos enyészettől. A régi Érsekújvárról hallunk egy 65 éves bácsi elbeszélése nyomán, a karvai halászatot szakszerűen bemutatja egy negyedikes diák, a főnőben elmondott és feljegyzett mese a régi világ hangulatát idézi fel bennünk; a lakodalmi szokások, falusi játékok és népviseletek bemutatása komoly adatokat szolgáltatnak egy összefoglaló néprajzi munka számára.

A kis diákok javarésze népi származású. Helyes tehát újabb szempontjuk: a magyar föld és népközelség megtartása és munkálása. Hiszem, hogy az így előkészített ifjúság iskolai végeztével szívesen fog visszatérni az ősi talajhoz, melyből kiszakadt. Hiszem, hogy komoly munkát fognak majd végezni a falu műveltségi színvonalának emelésében, a babonák irtásában és a város és falu közösségi gondolatának ápolásában.

Volt tanárunk, Krammer Jenő azt tanácsolja diákjainak, hogy népi talajon megmaradva, sajátítsák el az európai műveltséget. Tömörebben nem is lehetne magyar diák számára az életfeladatát, célját kitűzni. A kis együttes meg akar felelni ennek a célnak is. A tanár vezetése mellett feltárul előttük a magyar szépirodalom csodálatos gazdagsága. Hozzáértő bevezetést kapnak a versolvasás művészetébe, ifjúsági könyveket ismertetnek, sőt zsenge verseik nyomdafestéket kapnak. Utoljára a magyar népdal két legkiválóbb munkásának, Bartóknak és Kodálynak korszakalkotó tevékenységét és jelentőségét kapjuk dióhéjban.

Eltűnődve olvastam a kiadvány kissé mozaikszerűen ható, de kezdeményező erejű sorait. Mennyi lelkesedés és ügyszeretet kellett ahhoz, hogy a mai kedvezőtlen körülmények között, a diákság anyagi áldozatkészségével ilyen elhatározó lépés megvalósuljon. A közösségi szellem friss fuvallatát érezzük a könyvecske minden sorából, melynek el kellene hatolnia minden magyar gimnázium falai közé, hogy például szolgáljon, és lelkesedést támaszson a kitűzött cél érdekében. Kitűnő munkát végeztek az érsekújvári lányok és fiúk, kitartó munkaszeretetet kívánunk a további célok megvalósításához.

Szabó Aladár.

Veszely—Jászai: Rádió az iskolában. Pápa, 1942. A szerzők kiadása. 80 oldal.

A pápai polgári fiúiskola igazgatója és tanára állították össze a füzetet, tapasztalataik alapján. A belső tartalom két fő részre tagozódik. Az első

a technikai részt tárgyalja, a második a rádió és segédeszközeinek értékesítését a tanításban és a nevelésben.

Az első rész fizikai magyarázatok mellőzésével foglalkozik a rádiókészülék és erősítő kellő méreteivel, a villamos hangdobozzal (elektromos gram-mofon), a mikrofonokkal, a hangszóróval, a kapcsoló táblával, az iskola stúdiójával, és végül néhány költségvetéssel szolgál.

A második részben a szerzők először is arra mutatnak rá, hogy milyen erős nevelőhatása van a tanulókra a mikrofon előtti szereplésnek, de ez a hatás tapasztalható a hallgató tanuló-ifjúságnál is. A tanulókból alkotott rádióbizottság bírálja el a beérkező munkákat és ítéli meg a szerepelni kívánók tudását. A rádióközvetítéseket egyik tanár (legalkalmasabb, mivel legtöbb dolga van vele, az önképzőkör vezető-tanára) vezesse, de részt kaphat ebben a munkában a tanári testület minden tagja. Közölnek műsortervezeteket is. Bevonják az iskolai rádió-játszásba az önképzőkörön kívül a diák-kaptárt, a cserkészcsapatot, a sportkört, a vallásos egyesületeket is. Így például az önképzőköri előadást minden osztály a maga tantermében hallgatja végig. Órakereszt szünetekben jól megválasztott lemezek szólaljanak meg a tanulóknak üdülésére.

Általában igen sok alkalmazási módját mutatják meg ennek a felszerelésnek a teljesség kedvéért, de arra is figyelmeztetnek, hogy a túlságba vitt alkalmazás a céllal éppen ellentétes hatást válthat ki.

E rész végén megállapítják, mivel lehet megvádolni az ilyen rádióval felszerelt iskolát, s mindjárt felelnek is ezekre a vádakra.

A pápai polgári fiúiskola, amint azt az iskola évkönyvéből láthatjuk, a múlt tanévben már használta készülékeit.

Könyvükben céloznak arra, hogy már más iskolákban is történtek hasonló kísérletek, de nem közlik, hol lehet ezekről olvasni (pl. Cselekvés Iskolája, V. évfolyam 1—2. és VII. évfolyam 5—6. száma). Szóhasználatuk következetlen, pl. elektromos hangdoboz; vagy az egész legyen magyarított, vagy az egész a meghonosodott idegen eredetű szavakból álljon: villamos hangdoboz, elektromos gram-mofon. A „motor“ szót még „mótornak“ írják. (Lásd a legújabb akadémiai helyesírási szótárt, 1938.)

Matzkó Gyula.

Rudolf Benze: Erziehung im Grossdeutschen Reich, Frankfurt a/M. 1941. Verlag Moritz Diesterweg, 144 l.

A mű áttekintés a mai német iskolapolitikát irányító elvek és iskolaszervezet felett. A hatalom átvétele óta az első olyan kísérlet, amely az állam és pár táltal végzett nevelői munkának a közös alapjait és megjelenési formáit kutatja. Ugy a *hivatásos nevelő*, mint a *laikus* haszonnal forgathatja az izléses kiállítású könyvet. Az előbbi tekintetét saját iskolatípusának szűk korlátain túl a vele rokon, vagy hasonló célkitűzések szerint dolgozó nevelőtényezőkre irányítja. Így az egészre tekintve, sikerrel oldhatja meg a részfeladatokat. — A laikus számára a nemzetiszocialista nevelési rendszernek könnyen áttekinthető képe tárul fel, amely a német nép jövőbeli építő munkájának az útját jelöli ki.